

Workshop DreptCompAct

PROBA PRIN EXPERTIZA CONTABILĂ JUDICIARĂ. ROLUL EXPERTULUI ÎN
FUNDAMENTAREA ȘI SUSȚINEREA CONCLUZIILOR RAPORTULUI.

Workshop pentru facilitarea comunicării mediu academic – mediu economic real, în vederea adaptării și corelării competențelor profesionale și a abilităților practice aferente, oferite de programele de studii de licență/masterat la care sunt înmatriculați membrii grupului țintă cu cerințele pieței muncii dinamice și globale

14.09.2026 online

Temă expert: Rolul expertizei contabile în probarea infracțiunilor de evaziune fiscală și spălare de bani

Dezvoltarea și sprijinirea parteneriatelor sustenabile, cu angajatori din mediul economic real, la care se realizează stagiile de practică de specialitate, pentru adaptarea și corelarea competențelor profesionale cu cerințele pieței muncii, în vederea facilitării inserției socio-profesionale a viitorilor absolvenți

CADRUL CONCEPTUAL AL CRIMEI ECONOMICO-FINANCIARE

În dinamica economiei de piață contemporane, criminalitatea economico-financiară a suferit transformări profunde, trecând de la forme rudimentare de fraudare la scheme sofisticate, transfrontaliere și înalt tehnologizate.

Evaziunea fiscală și spălarea banilor reprezintă două dintre cele mai grave amenințări la adresa stabilității financiare a statului, afectând capacitatea de redistribuire a resurselor publice, distorsionând concurența loială și slăbind încrederea în sistemul judiciar și fiscal.

Între cele două categorii de infracțiuni există o simbioză organică și temporală:

Evaziunea fiscală constituie infracțiunea-predicat (principală) prin care se generează fluxuri de capital „negru” sau „gri”, neimpozitat, ca urmare a sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale.

Spălarea banilor reprezintă etapa subsecventă, având rolul de a disimula originea ilicită a resurselor financiare rezultate din evaziune, pentru a le reda circuitului economic sub o formă aparent legitimă.

Incapacitatea sau imposibilitatea obiectivă a organelor de urmărire penală de a decoda singure rețelele de documente contabile falsificate și tranzacțiile bancare simulate impune utilizarea unor cunoștințe de specialitate înalt calificate.

În acest context, expertiza contabilă judiciară devine pilonul central al administrării probatoriului, făcând legătura dintre realitatea operațiunilor economice și încadrarea lor juridico-penală.

În accepțiunea doctrinală și legislativă, **evaziunea fiscală** reprezintă sustragerea prin orice mijloace de la impozitarea, taxarea sau plata altor contribuții datorate bugetului de stat.

Evaziunea fiscală se divide în *evaziune legitimă (ilicită/tolerată)* — exploatarea lacunelor legislative fără încălcarea ad-litteram a normelor (optimizare fiscală agresivă) — și *evaziune ilicită (frauduloasă)*, caracterizată prin încălcarea intenționată și deliberată a legii prin fals, omisiune sau disimulare.

Spălarea banilor reprezintă procesul prin care bunurile sau veniturile provenite din săvârșirea de infracțiuni sunt supuse unor prelucrări financiare/comerciale pentru a li se ascunde proveniența reală.

- **Expertiza contabilă judiciară** este modalitatea concretă de creare a unui mijloc de probă prin care un specialist autorizat (expert contabil înscris în Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România — CECCAR) cercetează documentele, registrele și evidențele economico-financiare ale unei entități, la solicitarea organelor judiciare, pentru a stabili adevărul material cu privire la stările de fapt cercetate.
- **Cadrul normativ principal privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale** este reprezentat de Legea nr. 241/2005.
- **Principalele fapte incriminate din perspectivă contabilă se regăsesc în art. 9 lit. a)–g):**
 - Art. 9 lit. a): Ascunderea bunului ori a sursei impozabile sau taxabile.
 - Art. 9 lit. b): Omiterea, în tot sau în parte, a evidențierii, în actele contabile ori în alte documente legale, a operațiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate.
 - Art. 9 lit. c): Evidențierea, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive.
 - Art. 9 lit. f): Sustragerea de la efectuarea verificărilor financiare, fiscale sau vamale, prin neidentificarea organelor de control a sediilor sociale/secundare.

Din punct de vedere al tehnicii contabile, incriminările din art. 9 lit. b) și c) reprezintă cea mai mare pondere în cazuistica judiciară.

Probațiunea în aceste cazuri nu se poate limita la martori sau înscrisuri izolate, ci necesită o reconstrucție matematică și scriptică integrală a activității comerciale pe perioada supusă investigației.

Cadrul legal al spălării banilor (Legea nr. 129/2019)

Preluând Directivele Europene în materie (Directiva UE 2015/849 și Directiva UE 2018/1673), Legea nr. 129/2019 definește infracțiunea de spălare a banilor în art. 49 ca fiind:

- Schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul tăinuirii sau al disimulării originii ilicite a acestora.
- Ascunderea sau disimularea adevăratei naturi, origini, amplasări, dispunerii, circulații sau drepturi privind bunurile ori a proprietății asupra acestora.
- Dobândirea, deținerea sau utilizarea de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni.

- O caracteristică esențială introdusă de jurisprudență și de legislația modernă este **autonomia infracțiunii de spălare a banilor: aceasta poate fi reținută chiar și în absența unei condamnări prealabile pentru infracțiunea principală** (evaziunea fiscală), cu condiția să se dovedească proveniența ilicită a fondurilor din activități infracționale.
- Relația dintre evaziune și spălarea banilor urmează un traseu financiar bine structurat:

1. GENERAREA FONDURILOR ILICITE (Infracțiunea-predicat) | | Ex: Neînregistrare venituri / Înregistrare achiziții fictive

2. PLASAREA (Placement) | | Numerarul retras este introdus în conturi, depozite, case de schimb

3. STRATIFICAREA / DISIMULAREA (Layering) | | Transferuri bancare succesive, offshore-uri, împrumuturi fictive

4. REINTEGRAREA (Integration) | | Achiziție de active fixe, imobiliare, acțiuni, dividende aparent | | legitime

STATUTUL, MIJLOACELE ȘI METODOLOGIA EXPERTIZEI CONTABILE JUDICIARE

Cadrul normativ și deontologic

- **Expertiza contabilă judiciară** este guvernată de OG nr. 65/1994 privind organizarea activității de expertiză contabilă și a contabililor autorizați și de Standardul Profesional nr. 35, emis de CECCAR.
- Expertul contabil desemnat trebuie să îndeplinească condiții stricte de independență, obiectivitate și competență profesională.
- Expertul nu este un colaborator al vreunei părți, ci un organ de sprijin al justiției, având obligația să răspundă strict și fundamentat la obiectivele stabilite de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată.
- **Expertiza contabilă judiciară** ca mijloc de probă (Codul de Procedură Penală)
- Conform Codului de procedură penală, dispunerea unei expertize are loc atunci când ***„pentru constatarea, evaluarea sau clarificarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului este necesară cunoașterea opiniei unui expert”***.

Diferențierea între Raportul de Constatare Tehnico-Științifică (ANAF/Politie) și Raportul de Expertiză Contabilă Judiciară:

- Constatarea tehnico-științifică este întocmită de specialiști din cadrul organelor administrative/de control sau atașați parchetelor, având un caracter de investigație primară.
- Expertiza contabilă este o probă contradictorie, administrată cu participarea experților parte desemnați de inculpat sau de partea civilă, oferind un grad ridicat de garanție procesuală.

Metodologia de lucru a expertului contabil în materia infracțiunilor economice presupune parcurgerea mai multor etape riguroase:

- Înțelegerea obiectului de activitate, a politicilor contabile folosite și a fluxurilor informaționale specifice.
- Examinarea documentelor primare: Facturi de intrare/ieșire, chitanțe, bonuri fiscale, extrase de cont, foi de parcurs, note de recepție și constatare de diferențe (NIR-uri), carnete de cecuri/bilete la ordin.
- Punctarea evidențelor sintetice și analitice.
- Utilizarea tehnicilor de eșantionare și încrucișare

EXPERTIZA CONTABILĂ ÎN PROBAREA EVAZIUNII FISCALE

Insertia de facturi fictive și firme fantomă

Săvârșirea evaziunii fiscale prin înregistrarea de operațiuni fictive (Art. 9 lit. c din Legea nr. 241/2005) reprezintă una dintre cele mai răspândite forme de fraudare a TVA și a impozitului pe profit.

Metodologia de probare prin expertiză:

Analiza realității prestării/livrării: Expertul contabil nu se limitează la existența formală a facturii. El verifică trasabilitatea fizică a bunurilor sau serviciilor:

Pentru livrări de bunuri: Existența documentelor de transport (CMR, avize de însoțire), recepția în gestiune, capacitatea stocării (spații de depozitare), verificarea numerelor de înmatriculare ale mijloacelor de transport.

Pentru prestări de servicii (consultanță, management, IT): Existența rapoartelor de lucru, situațiilor de lucrări, livrărilor efective, corelarea cu numărul de angajați și calificarea acestora la furnizor.

Analiza comportamentului fiscal al furnizorului („firmei fantomă”):

- Verificarea dacă furnizorul funcționează la sediul social declarat.
- Lipsa depunerii bilanțurilor contabile și a declarațiilor fiscale.
- Lipsa resurselor umane și logistice necesare derulării unor tranzacții de amploarea celor facturate.
- Retragerea rapidă în numerar a sumelor încasate în conturile furnizorului imediat după virare.

Neînregistrarea veniturilor și dubla contabilitate

Sustragerea de la plata impozitelor prin neînregistrarea veniturilor realizate (art. 9 lit. b) este probată de expertul contabil prin metoda reconstrucției cifrei de afaceri.

Tehnici utilizate:

- Metoda fluxurilor de trezorerie (Cash-flow analysis): Compararea intrărilor reale de numerar și prin conturi bancare cu plățile efectuate și stocurile finale. Dacă plățile depășesc sursele de finanțare declarate, diferența reprezintă venit neînregistrat.
- Analiza consumurilor specifice și a randamentelor: În producție sau servicii, raportarea cantităților de materie primă achiziționată (intrări documentate) la normele tehnologice de consum permite determinarea cantității reale de produs finit obținut și vândut „la negru”.
- Inventarierea faptică vs. scriptică: Identificarea unor lipsuri mari în gestiune nejustificate (care ascund vânzări fără factură) sau a unor plusuri de inventar nejustificate (care indică achiziții de la negru destinate vânzărilor nelocabile).

Determinarea prejudiciului cauzat bugetului general consolidat

- Răspunsul expertului la obiectivul privind prejudiciul trebuie să fie extrem de precis, clar și fundamentat matematic.

PREJUDICIUL TOTAL= DEBIT PRINCIPAL(TVA+IMPOZITPE PROFIT/VENIT)+ACCESORII

• EXPERTIZA CONTABILĂ ÎN PROBAREA SPĂLĂRII BANILOR

Analiza fluxurilor financiare și reconstrucția circuitelor bancare

- Spre deosebire de evaziunea fiscală, unde analiza se concentrează pe corelația dintre documentele primare și declarațiile fiscale ale unei singure entități, în cazul spălării banilor analiza expertizabilă devine multidimensională și rețelară.

Expertul contabil reconstruiește matricea tranzacțională prin:

- Analiza extraselor de cont bancar ale tuturor entităților implicate (persoane fizice și juridice).
- Maparea cronologică a transferurilor (*Follow the Money*).
- Calculul vitezei de rotație a fondurilor (identificarea conturilor „tranzit” în care sumele intră și ies în aceeași zi, cu scopul exclusiv de a periclita auditarea).

Tehnici de detectare a etapelor spălării banilor

Expertul contabil ajută organul judiciar să identifice dovezile materiale specifice fiecărei etape a procesului de spălare:

Etapa spălării banilor	Manifestare economică	Obiectivul și procedura expertului contabil
1. Plasarea (<i>Placement</i>)	Fragmentarea sumelor mari de bani și depunerea lor în numerar (<i>Smurfing / Structuring</i>).	Identificarea depunerilor zilnice sub pragul de raportare (ex. sub 10.000 EUR) în conturile societății sub masca unor „împrumuturi asociat” nejustificate de veniturile personale.
2. Stratificarea (<i>Layering</i>)	Tranzacții financiare succesive, fictive sau supraevaluate, folosind firme offshore, împrumuturi simulate, cesiuni de creanță.	Reconstrucția lanțului de transferuri bancare; evidențierea lipsei de rațiune economică a operațiunilor; constatarea compensărilor reciproce nejustificate.
3. Reintegrarea (<i>Integration</i>)	Achiziția de active imobiliare, acțiuni, creditarea entităților legale, plată de dividende.	Analiza sursei fondurilor folosite la achiziția de bunuri de valoare mare; verificarea capacității financiare istorice a cumpărătorului; probarea originii ilicite a capitalului de aport.

Sanționarea eficientă a spălării banilor și a evaziunii fiscale implică depozitarea infractorilor de produsul infracțional.

Prin intermediul expertizei contabile, organele judiciare obțin fundamentarea tehnico-financiară pentru:

- Identificarea masei bunurilor supuse confiscării speciale: Separarea bunurilor dobândite legal de cele finanțate din fonduri de proveniență ilicită.
- Confiscarea extinsă: Expertul efectuează o analiză comparativă pe o perioadă de 5 ani anteriori săvârșirii infracțiunii între veniturile licite nete ale persoanei condamnate și valoarea bunurilor dobândite de aceasta.
- Dacă valoarea activelor depășește disproporționat veniturile licite, raportul de expertiză oferă dovada matematică a disproporției necesare instanței pentru a dispune confiscarea extinsă.
- Expertiza contabilă judiciară nu este un simplu instrument tehnic, ci o piesă fundamentală a probatoriului în criminalitatea financiară. Fără rigoarea științifică a analizei contabile, organele de urmărire penală și instanțele de judecată s-ar afla în imposibilitatea de a înțelege mecanismele frauduloase complexe, de a stabili existența sau inexistența elementului constitutiv al infracțiunii și de a cuantifica prejudiciile reale.

• .

- Prin capacitatea sa de a converti datele brute din contabilitate și extrasele bancare în concluzii juridic valabile, expertul contabil contribuie direct la aflarea adevărului material și la înfăptuirea actului de justiție
- **Din practica judiciară se desprind o serie de vulnerabilități ale procesului de expertizare:**
- **Depășirea limitelor competenței de către expert**, care este tentat să facă încadrări juridice (ex. „Fapta constituie evaziune fiscală”), depășindu-și atribuțiile tehnice. Expertul se pronunță pe stări de fapt și cifre, iar organul judiciar pe încadrări juridice.
- **Refuzul de a pune la dispoziție documentele.** În multe cazuri, inculpații invocă pierderea, distrugerea sau furtul arhivei contabile pentru a împiedica expertiza.
- **Obiective neclare sau lipsite de relevanță:** Formularea de către procurori sau judecători a unor întrebări vagi ori cu caracter general, care generează răspunsuri echivoce.